

BULGARIJE

Diefstal met tandenstokers

Ondanks aftreden van premier Boiko Borisov en zijn regering blijven de energieprijzen hoog. Bulgaren omzeilen in groten getale elektriciteitsmeter

Laurens Bluekens

Burgers die massaal protesteerden, hun energierekeningen verbranden en een minister bekogelen met sneeuwballen. Uit onvrede over de elektriciteitsprijzen gingen veel Bulgaren vorige maand de straat op. Ze eisten lagere tarieven en intrekking van de vergunningen van de dominante energiebedrijven. Het Tsjechische CEZ en andere buitenlandse energieconcerns zouden hun positie misbruiken.

Al behoren de stroomprijzen tot de laagste in de Europese Unie, de energiekosten vormen een fors deel van de maandlasten. Niet eerder waren de nota's zo hoog als afgelopen jaar. Een kathedraal in Plovdiv kon de rekening alleen nog met donaties betalen, nadat de veiling van de Rolex van bisschop Nikolai was mislukt. Energiebedrijven wijten de hoge nota's mede aan de strenge winter.

De onvrede escaleerde in een

Tot 25 procent van de Bulgaarse elektriciteit wordt illegaal afgetapt

breder protest, dat nog altijd voortduurt. Op woensdag 20 maart stak opnieuw een Bulgaar zichzelf in brand, de zesde in één maand tijd. De centrum-rechtse regering, door Brussel geprezen

om haar strikte naleving van de Europese begrotingsregels, stapte al op. De onrust is koren op de molen van de nationalistische partij Ataka, die heeft opgeroepen tot nationalisatie van de bui-

tenlandse energiebedrijven. In mei zijn er verkiezingen.

Begin maart paste het parlement de energiewet aan, zodat de stroomprijzen vaker kunnen worden herzien. Energiewaakhond SEWRC kondigde een prijsverlaging aan, waarmee de energiebedrijven niet akkoord gaan.

Veel Bulgaren wagen hun leven bij het aftappen van stroom. Sommigen steken in de publieke ruimtes van flatgebouwen tandenstokers in lichtschakelaars met een tijd klok. Zo stelen ze stroom uit de gedeelde meterkast. Energiebedrijven verliezen 15 tot 25 procent van hun inkomsten. Dat verhalen ze ook op klanten die wel netjes betalen.

Burgers stelen ook direct van elkaar. Buurtbewoners controleren hun meters vaker op draden die er niet horen en zijn beducht op feestjes in huizen die zijn afgesloten van het elektriciteitsnet. Sommigen warmen zich alleen aan vuur en ontvangen toch een gepeperde nota.

Energiebedrijf CEZ zegt 'de oorlog' te hebben verklaard aan de dieven. Het bedrijf riep telefoonnummers en e-mailadressen in het leven om diefstal aan te geven en huurde een bedrijf in om de overtredingen op te sporen. Stijgende temperaturen lijken voorlopig de beste remedie tegen elektriciteitsdiefstal. ■

ZWITSERLAND

Zuiver Zwitsers

Politiek worstelt met de vraag welke producten het felbegeerde label *Swiss Made* mogen dragen

Renske Heddema in Zürich

Zwitserland is een sterk merk, misschien wel het sterkste landenmerk ter wereld. En dan gaat het niet alleen om horloges, kaas en chocola. Ook bij fijnmechanica als sensoren, gehoorapparaten en ruimtevaartonderdelen scoort *Swiss Made* hoog. Wie van topkwaliteit en precisie zijn handelsmerk heeft gemaakt, heeft wat te verliezen. Daarom debatteert het parlement deze maand opnieuw over het Zwit-

serse aandeel dat een product minimaal moet hebben om het felbegeerde label te mogen dragen. Voor de levensmiddelenbranche moet 80 procent van een product uit Zwitserland komen, is het voorstel, voor industrieproducten is 60 procent genoeg.

Die 80 procent komt er bij de milieubewuste Zwitsers vast wel door, zeker sinds de recente paardenvleeschandalen. Maar met de 60 procent-eis hebben industriebedrijven meer moeite. Sinds de economische crisis wordt nog

Industriebedrijven hebben grote moeite met de nieuwe 60-procent-eis

meer werk buiten de grenzen uitbesteed, om alleen de kernelementen en de finishing touch in Zwitserland aan te brengen.

Het zogeheten 'Swissness-debat' loopt hoog op. Als boegbeeld van *Swissness* wierp zich

onlangs de bestuursvoorzitter van de Swatch-groep, Nayla Hayek, op. De maker van exclusieve horlogemerken als Breguet en Tissot publiceerde haar jaarverslag geheel in het Zwitserduitse dialect. ■

Foto's: Stoyan Nenov/Reuters, Georgios Kefalasy/EPA/ANP